

Малідовський Євген Володимирович
аспірант кафедри банківської справи
Жердецька Лілія Вікторівна
д.е.н., доцент, завідувачка кафедри банківської справи
Одеського національного економічного університету
м. Одеса, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ

Тези присвячено визначенню сутності цифрових валют. Ідентифіковано та охарактеризовано відмінності між приватними валютами та цифровими валютами центральних банків.

***Ключові слова:** цифрова валюта, технологія «блокчейн», центральний банк.*

Сучасний етап розвитку економічних систем характеризується глобальними змінами, викликами, новими можливостями. Активний розвиток цифрової інфраструктури, глобалізація процесів розповсюдження інформації привели в тому числі й до появи нових форм грошей, а саме – цифрової валюти.

Цифрова трансформація банків є невід’ємною складовою становлення цифрової економіки, та має на меті такі цілі, як-от пришвидшення прийняття рішень, покращення гнучкості процесів, залежності від запиту клієнта, зменшення кількості співробітників в процесах. Процес оцифрування дає нові можливості: програмованість, адресність, комунікабельність, запам’ятовуваність, відстежуваність і асоціативність [1, с. 333], які роблять цифрову інформацію доступною, гнучкою у прикладному використанні, а також відкривають нові сфери її потенційної функціональності.

У загальному розумінні цифрова валюта – це електронні гроші, які використовуються як альтернативна або додаткова валюта. Вартість електронних грошей зазвичай прив’язана до національних валют, але іноді прив’язки немає та вартість залежить від балансу попиту та пропозиції, (наприклад, bitcoin). Цифрові валюти можуть використовуватися для оплати за реальні товари та послуги. Але ж, цифрові валюти називають також і віртуальними, використовуючи цю назву як синонім.

Відповідно можемо зазначити, що є централізовані та приватні цифрові валюти. До перших відносяться цифрова валюта центрального банку (CBDC), що є альтернативною формою фіатних грошей країни, емітується і регулюється відповідним державним органом країни, та є приватні цифрові валюти (криптовалюти), які емітуються приватними емітентами.

В основі криптовалют покладено технологію «блокчейн» та розподіленого реєстру, що не дозволяє регулятору контролювати процеси та транзакції, які відбуваються.

Емісія та облік приватних криптовалют (Bitcoin, Litecoin) засновані на методах криптографії й захисту Proof-of-work (захист системи від зловживання,

який заснований на виконанні стороною, яка робить запит (клієнтом) складної тривалої роботи (POW-завдання, одностороння функція), результат якої легко та швидко перевіряється другою стороною, яка обробляє запит (сервер)), і це проходить в розподіленій комп'ютерній мережі та є децентралізовано.

Цифрова валюта центрального банку (CBDC) – це форма електронної валюти, що емітується центральним банком. CBDC доступна в різноманітних формах, в формі роздрібною та оптовою торгівлі, на основі облікових записів, та містить цифрову книгу, яка може використовувати технологію блокчейн. CBDC за своїм змістом подібна до звичайної грошової одиниці, якою користуються в державі як фіатними грошима, є законним способом платежу в електронному вигляді, та зберігається на електронних гаманцях.

У світі популярність CBDC зростає з різноманітних причин. Зокрема пандемічні обмеження у зв'язку з COVID-19 та спричинена ними криза прискорили зміну платіжних звичок людей у напрямку безконтактних платежів. Наразі близько 90 країн, ВВП яких понад 90% від світового, вивчають вплив CBDC, а китайський цифровий юань мають більше 260 млн користувачів.

Існують очікування, що з 2024 року до половини населення світу матиме у використанні цифрові гаманці. Важливим фактором розповсюдження CBDC є більш ефективні, дешеві 24/7/365 транскордонні платежі.

За минулі роки в Україні пройшли вражаючі зміни у сфері діджиталізації державних сервісів. Застосунок «Дія» має вже понад 18 млн користувачів. Зростає ІТ галузь та кількість фахівців в ній. В 2021 році приріст склав 36%, а кількість ІТ фахівців збільшилася до 285000. Тому логічним витком з еволюції цифровізації можна припустити впровадження цифрової валюти центрального банку (CBDC) [2; 3].

Отже, можемо зробити висновки, що цифрові валюти – це є нова сукупність різноманітних засобів платежу. Залежно від форми випуску можна поділити на централізовані валюти та криптовалюти. Серед науковців та фінансистів ще не знайдена єдина точка зору стосовно цифрових валют, їхнього впровадження й подальшого впливу на фінансову стабільність – тож вивчення даної теми та подальші дослідження в ній є пріоритетними.

Список використаних джерел:

1. Fichman R.G., Dos Santos B.L., Zheng Z.E. Digital Innovation as a Fundamental and Powerful Concept in the Information Systems Curriculum. *MIS Quarterly*. 2014. Vol. 38. № 2. P. 329-353 (accessed 01 April 2023).
2. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року URL: <https://bank.gov.ua/about/refactoring/develop-strategy> (дата звернення: 01.04.2023).
3. Проєкт концепції е-гривні. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-predstaviv-uchasnikam-platijnogo-rinku-ta-rinku-virtualnih-aktiviv--proyekt-kontseptsiyi-e-grivni> (дата звернення: 02.04.2023).